

Anonimizált változat

Fordítás

C-279/24 – 1

C-279/24. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2024. április 22.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Oberster Gerichtshof (Ausztria)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2024. április 8.

Felperes:

AY

Alperes:

Liechtensteinische Landesbank (Österreich) AG

A felülvizsgálati bíróságként eljáró Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) [omissis] az AY, [omissis], felperes, és a Liechtensteinische Landesbank (Österreich) AG, [omissis] Bécs 1, [omissis], alperes, között 140 271,10 euró [omissis] tárgyában folyamatban lévő ügyben a fellebbviteli bíróságként eljáró Oberlandesgericht Wiennek (bécsi regionális felsőbbbíróság, Ausztria) a Handelsgericht Wien (bécsi kereskedelmi bíróság, Ausztria) 2022. november 18-i 12 Cg 12/20i-62. sz. ítéletét helybenhagyó 2023. június 16-i 3 R 10/23x-70. sz. ítéletével szemben a felperes által előterjesztett rendkívüli felülvizsgálati kérelem alapján a következő

végzést

hozta:

I. A bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

1) A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma I” rendelet) 6. cikke szerint irányadó jog alapján kell-e értékelni az A országban (a jelen esetben Olaszországban) lakóhellyel rendelkező fogyasztó által állandó üzleti kapcsolat alapján egy B országban (a jelen esetben Ausztriában) székhellyel rendelkező banknak pénzügyi termékek vásárlására adott megbízások jogkövetkezményeit, ha a „Róma I” rendelet 6. cikke alkalmazásának feltételei fennálltak ugyan az egyes megbízások megadásakor, az üzleti kapcsolat létrejöttékor azonban még nem, és a felek ebben az időpontban az üzleti kapcsolat egészére a B ország jogát választották alkalmazandó jogként a „Róma I” rendelet 3. cikke alapján?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Alkalmazandó-e a „Róma I” rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontja szerinti kivétel, ha egy bank szerződés alapján számlákat nyit egy másik tagállamban lakóhellyel rendelkező fogyasztó részére, és ezt követően a fogyasztó megbízásai alapján pénzügyi termékeket vásárol a fogyasztó részére, amelyeket jóváírnak a számlákon, minek körében a fogyasztó (többek között) távközlő eszközök útján adhatja meg a megbízásokat?

3) Az első kérdésre adandó igenlő és a második kérdésre adandó nemleges válasz esetén: A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv [omissis] 3. cikkének (1) bekezdése értelmében véve tisztességtelennek kell-e tekinteni az alkalmazandó jognak a „Róma I” rendelet 6. cikke alkalmazása feltételeinek teljesülését megelőző megválasztását e feltételek teljesülését követően, ha a jogválasztás körében nem hivatkoztak a „Róma I” rendelet 6. cikkének (2) bekezdése szerinti jogkövetkezményekre?

II. [omissis] [az eljárás felfüggesztése]

Indokolás:

I. A tényállás:

- 1 Az Olaszországban lakóhellyel rendelkező felperes szakmai tapasztalatának köszönhetően magas szintű ismeretekkel rendelkezik a pénzügyi műveletek, valamint a tőke- és pénzügyi piac terén. A jelen esetben azonban nem üzleti vagy szakmai tevékenységének céljából járt el. 2013-ban a felperes értékpapírszámlát és folyószámlát nyitott az Ausztriában székhellyel rendelkező alperes banknál. E célból felkereste az alperes egyik ausztriai fiókját. A kapcsolatfelvételt egy, a szakmai környezetéből származó személy szervezte meg számára. Ezt követően az általa aláírt számlanyitási kérelmet, akárcsak a bank által kért „ügyfélprofilokat”, Olaszországból küldte meg.

- 2 A felperes lakossági ügyfélként az úgynevezett „tanácsadás nélküli ügyletkötést” választotta. Az általa aláírt „nyitási kérelem” a következő rendelkezést tartalmazta:

„Én (Mi) jelenlegi és jövőbeli üzleti kapcsolatunk alapjaként egyetértően tudomásul veszem (vesszük) a »Banki ügyletekre vonatkozó általános szerződési feltételek«, valamint a »Tőzsdei és tőzsdén kívüli opciós és határidős ügyletekre vonatkozó különös feltételek« és az »Áttekintés a kamatokról és feltételekről« mindenkor hatályos változatát.”

- 3 A felperesnek korábban átadott „Banki ügyletekre vonatkozó általános szerződési feltételek” a következő rendelkezést tartalmazták:

„Az ügyfél és a hitelintézet közötti valamennyi jogviszonyra az osztrák jogot kell alkalmazni.”

- 4 Az üzleti kapcsolat fennállásának ideje alatt többször frissítették a felperes ügyfélprofilját. A felperes mindvégig kifejezetten a „tanácsadás nélküli ügyletkötést” választotta, hogy befektetéseit saját elképzelései szerint szabadon, az alperes általi előzetes tanácsadás nélkül intézhesse.

- 5 2015 szeptemberében és 2016 júniusában a felperes biztosíték nélküli, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat (*exchange traded notes, ETN*) vásárolt az alperes útján, amelyeket 2016 júliusában nyereséggel értékesített. E vásárlások esetében sem kért tanácsadást, hanem kizárólag egy újságcikkből származó információk alapján döntött a vásárlás mellett.

- 6 2016 októberében Padovában egy olasz vállalkozás által szervezett rendezvényre került sor, amelyen intézményi és magánbefektetők – köztük a felperes is – vettek részt. A vállalkozás ügyvezetője többek között egy olyan alapot mutatott be, amelynek portfóliójában a fent említett, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok szerepeltek. E rendezvényen az alperes bank egyik alkalmazottja is jelen volt. Ez az alkalmazott nem az említett alapot vagy más pénzügyi termékeket ismertetett, hanem csak az alperest mutatta be.

- 7 2017 októbere és 2018 februárja között a felperes saját elhatározásból további mennyiséget vásárolt a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírból (ETN) az alperes útján. A felperes telefonon vagy e-mailben adott megbízást az alperesnek. A 2016. októberi rendezvény nem befolyásolta vásárlási döntéseit. A felperes továbbá 2017 októberében írásbeli kereskedési megbízással az alperes útján vásárolt a rendezvényen bemutatott alap befektetési jegyeiből. Az alperes honlapján elérhető volt az ezen alapra vonatkozó ügyféltájékoztató dokumentum.

- 8 Az alperes bank 2017-től (szintén) nem nyújtott tanácsadási szolgáltatásokat, hanem – a felperes kifejezett kívánságának megfelelően – továbbra is „tanácsadás nélküli ügyletkötésekről” volt szó. A felek nem vitatták, hogy a vásárlásra minden esetben „bizományi ügylet” útján került sor. Ezt a kérdést előterjesztő bíróság úgy

értelmezi, hogy a bank megvásárolta a felperes javára a pénzügyi termékeket, és azokat jóváírta a felperesnek a banknál vezetett értékpapírszámláján.

II. A felek kérelmei és érvei:

- 9 A **felperes** azt állítja, hogy a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok és a befektetési jegyek 2017-től végrehajtott vásárlása miatt pénzügyi veszteséget szenvedett, és tanácsadási, valamint tájékoztatási hibák miatt 140 271,10 euró [omissis] kártérítést követel az alperestől. Az alperes tevékenysége Olaszországba irányult. Az osztrák jog nem választható alkalmazandó jogként, „különösen mivel a Codice Civile és a CDC olasz rendelkezései (az olasz fogyasztóvédelmi törvény 67 (18). cikke) egyértelműen kedvezőbbek, mint a vonatkozó osztrák rendelkezések”. Az alperes „megsértette az 58/98. sz. TUF törvényerejű rendelet (egységes szerkezetbe foglalt pénzügyi törvény) 21. és 23. §-a értelmében vett” tájékoztatási kötelezettségeket. Az e rendelkezések szerinti, szerződéskötést megelőző kötelezettségek és tájékoztatási kötelezettségek megsértése esetén a szerződés semmis.

Az **alperes** ezzel szemben – összefoglalva – arra hivatkozott, hogy az érvényes jogválasztás miatt az osztrák jogot kell alkalmazni. A felperes nem vett igénybe befektetési tanácsadást, hanem a „tanácsadás nélküli ügyletkötés” mellett döntött. Az alperes csak az egyes megbízásba adott ügyleteket hajtotta végre. A befektetés „észszerű” volt a felperes számára. Az alperes tehát nem tartozik felelősséggel az osztrák jog alapján.

III. Az eddigi eljárás:

- 10 Az **alsóbb fokú bíróságok** elutasították a kereseti kérelmet. Az alkalmazandó jogról szóló megállapodás alapján az osztrák jog alkalmazásából indultak ki. A felperes alperesnél nyitott értékpapírszámláját és folyószámláját Ausztriában vezették. „Tanácsadás nélküli” olaszországi ügyfélként a felperes sem befektetési tanácsadást, sem az alperes egyéb szolgáltatásait nem vette igénybe. A jogválasztás „a »Róma I« rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontjára tekintettel is megengedett”. Az osztrák jog szerint az alperes csak arra volt köteles egy „tanácsadás nélküli” ügyféllel szemben, hogy elvégezze a Wertpapieraufsichtsgesetz 2007 (2007. évi értékpapírfelügyeleti törvény, röviden: 2007. évi WAG) 45. §-a (jelenleg a Wertpapieraufsichtsgesetz 2018 [2018. évi értékpapírfelügyeleti törvény, röviden: 2018. évi WAG] 57. §-a) szerinti „megfelelőségi vizsgálatot” a felperesnek a termékekkel kapcsolatos ismeretei és tapasztalatai tekintetében, és beszerezze az ehhez szükséges információkat, a 2007. évi WAG 44. §-a (jelenleg a 2018. évi WAG 56. §-a) szerinti alkalmassági vizsgálatot azonban nem kellett elvégeznie. Az alperes e tekintetben nem sértett kötelezettségeket, és ezért nem tartozik felelősséggel a felperes veszteségeiért.
- 11 Az **Oberster Gerichtshofnak** (legfelsőbb bíróság) jelenleg a felperes felülvizsgálati kérelméről kell határoznia. A felülvizsgálati kérelemben a felperes

– összefoglalva – azzal érvel, hogy az alperes által a 2016. októberi padovai rendezvényen tartott bemutató alapján az alperes aktívan forgalmazta magát Olaszországban, és így tevékenységei a „Róma I” rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján az olasz piacra irányultak. E rendezvényt követően a felperes további mennyiséget vásárolt a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírból és az alap befektetési jegyeiből; csak ezen – a rendezvényt követően végrehajtott – vásárlások alapján érvényesít kártérítési igényeket. Az általános szerződési feltételekben foglalt jogválasztási kikötés a fogyasztói ügyletek esetében az átláthatóság hiánya miatt tisztességtelen, és ezért nem alkalmazható, ha – mint a jelen esetben – fogyasztóként nem tájékoztatták arról, hogy a „Róma I” rendelet 6. cikkének (2) bekezdése alapján hivatkozhat a szokásos tartózkodási helye szerinti országban alkalmazandó jog kógens rendelkezései által biztosított védelemre. Az osztrák jogszabályi rendelkezések lényegesen kedvezőtlenebbek számára, mint az olasz jog rendelkezései. A „Róma I” rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontja szerinti kivétel nem alkalmazható, mert az alperes olyan angol nyelvű honlappal rendelkezett, amelyen olasz fogyasztóként minden számlamozgást megtekinthetett, számlakivonatokat nyomtathatott, valamint információkat, véleményeket és elemzéseket kaphatott. Ezt a befektetési szolgáltatást online Olaszországban – a lakóhelye szerinti országban – nyújtották, anélkül, hogy fizikailag jelen kellett volna lennie Ausztriában. A „Róma I” rendelet 6. cikkének (1) bekezdése alapján tehát a vele mint fogyasztóval kötött pénzügyi szolgáltatási szerződésekre az olasz jogot kell alkalmazni.

IV. Jogalapok:

- 12 A „Róma I” rendelet (7) és (25) preambulumbekzdése értelmében:

„(7) E rendelet tárgyi hatályának és rendelkezéseinek összhangban kell lenniük a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, a 2000. december 22-i [helyesen: szóló, 2000. december 22-i] 44/2001/EK tanácsi rendelettel (Brüsszel I.), valamint a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (Róma II.).

[...]

(25) A fogyasztók védelmére a szokásos tartózkodási hely szerinti ország olyan szabályainak kell vonatkozniuk, amelyektől megállapodás útján nem lehet eltérni, feltéve, hogy a fogyasztói szerződés a vállalkozónak abban az országban folytatott üzleti vagy szakmai tevékenysége alapján jött létre. [...]”

- 13 A „Róma I” rendelet releváns rendelkezései a következőképpen szólnak:

„3. cikk

A jogválasztás szabadsága

(1) A szerződésre a felek által választott jog az irányadó. A jogválasztásnak kifejezettnak kell lennie vagy annak a szerződés rendelkezéseiből vagy az eset körülményeiből kellő bizonyossággal megállapíthatónak kell lennie. Választásukkal a felek a szerződés egészére vagy annak csak egy részére alkalmazandó jogot határozhatják meg. [...]

6. cikk

Fogyasztói szerződések

(1) A [helyesen: Az] 5. és 7. cikk sérelme nélkül egy olyan szerződésre, amelyet egy természetes személy üzleti vagy szakmai tevékenységén kívüli célra («a fogyasztó») kötött egy másik, az üzleti vagy szakmai tevékenysége gyakorlásának keretében eljáró személlyel («a vállalkozó»), annak az országnak a joga az irányadó, ahol a fogyasztó szokásos tartózkodási helye található, feltéve, hogy a vállalkozó:

a) üzleti vagy szakmai tevékenységét abban az országban folytatja, ahol a fogyasztó szokásos tartózkodási helye található; vagy

b) minden más esetben ilyen jellegű tevékenységei ebbe az országba vagy az ezen országot is magában foglaló országokba irányulnak, és a szerződés e tevékenységekkel kapcsolatos.

(2) Az (1) bekezdés ellenére, a felek a 3. cikknek megfelelően megválaszthatják az alkalmazandó jogot azon szerződésükre, amely megfelel az (1) bekezdés követelményeinek. A felek jogválasztása azonban nem eredményezheti azt, hogy a fogyasztót megfosztják az olyan rendelkezések által biztosított védelemtől, amelyektől – az (1) bekezdés alapján jogválasztás hiányában alkalmazandó jog értelmében – megállapodás útján nem lehet el térni.

[...]

(4) Az (1) és (2) bekezdés a következő szerződésekre nem alkalmazandó:

a) szolgáltatás nyújtására irányuló szerződések, ha a szolgáltatást a fogyasztó számára kizárólag a szokásos tartózkodási helye szerinti országtól eltérő országban nyújtják;

[...]”

- 14 A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv [omissis] 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.”

- 15 Az osztrák Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (általános polgári törvénykönyv, ABGB) 879. §-ának (3) bekezdése értelmében:

„Az általános szerződési feltételekben vagy szabványszerződésben szereplő, nem a felek valamely fő kötelezettségét rögzítő szerződéses kikötés semmis, amennyiben az ügy valamennyi körülményére tekintettel az egyik félre nézve súlyosan hátrányos.”

V. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 16 A felperes mind az üzleti kapcsolat létesítésekor, mind a pénzügyi termékek vásárlására vonatkozó vitatott megbízások megadásakor fogyasztóként járt el. A „Róma I” rendelet 6. cikke szerinti feltételek azonban – amint azt a következőkben még be kell mutatni – még nem álltak fenn az üzleti kapcsolat létesítésekor, mert az alperes ebben az időpontban még nem folytatott tevékenységet Olaszországban, vagy tevékenysége nem ebbe az országba irányult. Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) véleménye szerint mindez három kérdést vet fel az uniós jog értelmezésével kapcsolatban, amelyek megválaszolása eltérő eredményekre vezethet az alkalmazandó jog tekintetében.

1. Az első kérdésről:

- 17 1.1. Először is tisztázni kell, hogy a „Róma I” rendelet 6. cikkének (1) bekezdése szerinti feltételeknek egy korábban létesített állandó üzleti kapcsolat fennállása alatti teljesülése ahhoz vezet-e, hogy a későbbi ügyletekre az e rendelkezés szerinti jogkövetkezményeket kell alkalmazni. Ha erre nemleges választ kell adni, akkor a konkrét esetben az alkalmazandó jognak az üzleti kapcsolat kezdetekor történt megválasztása miatt mindenképpen az osztrák jogot kell alkalmazni.
- 18 1.2. Az üzleti kapcsolat kezdetekor a felek érvényesen az osztrák jogot választották alkalmazandó jogként.
- 19 A jogválasztás meglétét a „Róma I” rendelet 3. cikkének a rendelet 10. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett (5) bekezdése alapján az osztrák jog és így többek között az ABGB 879. §-ának (3) bekezdése szerint kellett értékelni. E rendelkezés a 93/13/EGK irányelv 3. cikkének (1) bekezdését ülteti át, és azt ezért az irányelvvel összhangban kell értelmezni. A 93/13/EGK irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és következésképpen az ABGB 879. §-ának (3) bekezdése azonban a következő okokból nem zárja ki a jogválasztás érvényességét:

- 20 Igaz ugyan, hogy az eladó vagy szolgáltató általános értékesítési feltételeiben szereplő és egyedileg meg nem tárgyalta jogválasztási kikötés, amely szerint a szóban forgó szerződésre az érintett eladó vagy szolgáltató székhelye szerinti tagállam joga alkalmazandó, tisztességtelen a 93/13/EGK irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében, amennyiben ez megtéveszti fogyasztót azáltal, hogy azt a benyomást kelti benne, hogy kizárólag e tagállam jogát kell a szerződésre alkalmazni, anélkül hogy tájékoztatná arról, hogy a „Róma I” rendelet 6. cikkének (2) bekezdése értelmében részesül az e kikötés hiányában alkalmazandó jog kógens rendelkezései által biztosított védelemben (a Bíróság Verein für Konsumenteninformation ítélete, EU:C:2016:612, 71. pont), ez a jog pedig a fogyasztó szokásos tartózkodási helye szerinti ország joga (a Bíróság Club La Costa és társai ítélete, C-821/21, EU:C:2023:672, 72. pont).
- 21 Ez mindazonáltal a „Róma I” rendelet 6. cikkének alkalmazhatóságát feltételezi. Ez azonban a jelen esetben nem állt fenn a jogválasztás időpontjában: a felperes a kapcsolatfelvételnek egy, a szakmai környezetéből származó személy általi megszervezését követően az üzleti kapcsolat megalapozása céljából felkereste az alperes egyik ausztriai fiókját. Ezt követően olaszországi lakóhelyén aláírta az alperes által megküldött ügyfélprofil, valamint a folyószámlára és az értékpapírszámlára vonatkozó „nyitási kérelmet”. Semmi nem utal azonban arra, hogy az alperes e dokumentumok megküldésén kívül üzleti vagy szakmai tevékenységet folytatott volna Olaszországban, vagy hogy ilyen jellegű tevékenysége bármilyen módon Olaszországba irányult volna. Ilyen, a „Róma I” rendelet 6. cikkének alkalmazásával járó tevékenység csak akkor áll fenn, ha a körülményekből kitűnik, hogy az alperes e konkrét esetben túlmenően (tehát általános jelleggel) szerződéseket kívánt kötni a felperes országából származó fogyasztókkal (a Bíróság Pammer és Hotel Alpenhof ítélete, C-585/08 és C-144/09, EU:C:2010:740, 92. pont [a „Brüsszel I” rendelet 15. cikkével kapcsolatban]; lásd még: OGH [legfelsőbb bíróság] 1 Ob 158/09f, 5. pont, a csupán egyszeri katalógusküldés irrelevanciájával kapcsolatban). A tényállás egyetlen eleme sem utal arra, hogy az üzleti kapcsolat létrejöttének időpontjában ez lett volna a helyzet.
- 22 Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) véleménye szerint ezért az üzleti kapcsolat létrejöttékor nem álltak fenn a „Róma I” rendelet 6. cikke (1) bekezdése alkalmazásának feltételei. Ezért az alperesnek sem oka, sem kötelezettsége nem állt fenn arra vonatkozóan, hogy a jogválasztási kikötésben hivatkozzon erre a rendelkezésre. Más okok alapján sem állapítható meg, hogy e kikötés joggal való visszaélést valósított volna meg, különösen mivel az üzleti kapcsolatra (banki szolgáltatások nyújtása) jogválasztás hiányában is az osztrák jogot kellett volna alkalmazni a „Róma I” rendelet 4. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján.
- 23 1.3. A jogválasztási kikötés annak egyértelmű megfogalmazása szerint az üzleti kapcsolat keretében végrehajtandó jövőbeli ügyletekre is vonatkozik. Az üzleti kapcsolat létrejöttét követően mindazonáltal a bank olyan magatartást tanúsított, amely megvalósítja a „Róma I” rendelet 6. cikkének (1) bekezdése szerinti tényállást. Az olaszországi rendezvényen való részvétel révén ugyanis a bank

tevékenysége a fogyasztó országába irányult (lenti a) pont), és a felperes további megbízásai e tevékenység körébe tartoznak (lenti b) pont).

- 24 a) Az alperes tevékenysége (legalábbis) Olaszországba irányult.
- 25 Az „irányul” kifejezést a „Róma I” rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja a 44/2001/EK rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontjához, illetve a jelenlegi 1215/2012/EU rendelet 17. cikke (1) bekezdésének c) pontjához hasonlóan használja. A „Róma I” rendelet (7) preambulumbekzdése szerint e rendelet rendelkezései értelmezésének összhangban kell lennie a fent említett rendeletek értelmezésével, és így a Bíróság e joghatósági szabállyal kapcsolatos ítélezési gyakorlata a jelen ügyben is figyelembe vehető.
- 26 Ezen ítélezési gyakorlat (a Bíróság Pammer és Hotel Alpenhof ítélete, C-585/08 és C-144/09, EU:C:2010:740, 75. és azt követő pont) szerint irányulásról van szó akkor, ha a kereskedő jelezte azon szándékát, miszerint kereskedelmi kapcsolatokat kíván létesíteni egy vagy több másik tagállam fogyasztóival, amely tagállamok egyike a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállam. Ezért az e fogyasztóval adott esetben megkötött szerződést megelőzően fenn kell állniuk arra utaló jeleknek, hogy a kereskedő más tagállamok, köztük a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállam fogyasztóival is kívánt kereskedni, abban az értelemben, hogy e fogyasztókkal szerződést kívánt kötni.
- 27 Ez alapján a konkrét esetben nem kétséges, hogy az alperes bank tevékenysége a fogyasztó országába „irányult” arra tekintettel, hogy egy alkalmazott bemutatta azt egy olaszországi rendezvényen. Ez a bemutatás ugyanis reálisan nézve csak arra szolgálhatott, hogy új vagy további ügyleteket kössenek ott jelenlévő ügyfelekkel. Mivel a rendezvényen magánbefektetők is részt vettek, és semmi nem utal arra, hogy az alperes nem volt tisztában ezzel, ez az irányulás fogyasztókkal történő szerződéskötésekre is vonatkozott.
- 28 b) A felperes további megbízásai szintén e tevékenység körébe tartoztak.
- 29 Ebben az összefüggésben nem szükséges okozati összefüggésnek fennállnia a fogyasztó országába irányuló tevékenység és a konkrét szerződéskötés között; elegendő, ha a tevékenység általánosságban ilyen szerződések megkötésére irányult (lásd: a Bíróság Emrek ítélete, C-218/12, EU:C:2013:666, 32. pont [a „Brüsszel I” rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontjával kapcsolatban]). Ez volt a helyzet, mert a pénzügyi termékek vásárlása tipikus banki ügyletnek minősül, amelynek megkötésére a bank bemutatkozása irányult. Mivel nem bír jelentőséggel a tevékenység és a később megkötött szerződés közötti okozati összefüggés, kollíziós jogi szempontból irreleváns, hogy az üzleti kapcsolat már fennállt a felperessel, és hogy a bank az olaszországi rendezvényen nem konkrét pénzügyi termékeket reklámozott.
- 30 1.4. Az alperes ezért olyan magatartást tanúsított, amelynek önmagában a „Róma I” rendelet 6. cikkének alkalmazásával kell járnia. Kérdéses mindazonáltal, hogy akkor is így van-e ez, ha a megbízásokat olyan állandó üzleti

kapcsolat keretében adják, amelynek tekintetében a felek – mint a jelen esetben – érvényesen megválasztották az alkalmazandó jogot ezen üzleti kapcsolat létrejöttékor.

- 31 E feltevés ellen szól az alperes bank által az osztrák jog alkalmazásához vezető jogválasztás érvényességébe vetett bizalom. Igaz, hogy kétségek lehetnek megfogalmazhatók azzal kapcsolatban, hogy e bizalom védelemre érdemes-e, ha a bank e megállapodás megkötését követően – mint a jelen esetben – belép a fogyasztó országának piacára, és ezért mindenesetre az új szerződések esetében számolnia kell ezen ország jogának alkalmazásával. A konkrét esetben mindazonáltal jelentőséggel bírhat, hogy a bank köteles volt teljesíteni a megbízásokat. Igaz, hogy a szerződési feltételek szerint csak akkor kellett teljesítenie a megbízásokat (az egyéb feltételek fennállása esetén), ha az ügyfél megállapodott vele erről (a feltételek általános része I. B. 1. pontja 2. alpontjának (2) bekezdése). A felperes azonban 2013. szeptember 26-án megbízások telekommunikáció útján történő adására vonatkozó ilyen megállapodást kötött az alperessel. Ez a kötelezettség inkább amellett szól, hogy védelemben kell részesíteni a bank által a jogválasztás (teljes körű) érvényességébe vetett bizalmat.
- 32 Hasonló következtetés vonható le adott esetben a „Róma I” rendelet 28. cikkével kapcsolatban hozott Nikiforidis ítéletből (C-135/15, EU:C:2016:774) is: ezen ítéletben a Bíróság megállapította, hogy a „Róma I” rendelet hatálybalépése csak akkor vezet annak egy korábban kötött szerződésre történő alkalmazásához, ha e szerződés olyan terjedelmű módosításon ment keresztül, hogy új szerződésből kell kiindulni. Ez az értékelés átvihető lehet arra az esetre, amikor – mint a jelen esetben – a szerződéskötést követően teljesülnek a „Róma I” rendelet 6. cikke alkalmazásának feltételei. Figyelembe kell azonban venni, hogy a jelen esetben nem egy szigorú értelemben vett tartós kötelmi viszonyt (például – mint a Nikiforidis ítéletben – egy munkaszerződést), hanem egy szerződésben szabályozott olyan üzleti kapcsolatot kell értékelni, amelynek keretében különálló és független megbízások adására és teljesítésére kerül sor.
- 33 1.5. A kérdést előterjesztő bíróság ezért azon kérdés megválaszolását kéri a Bíróságtól, hogy a „Róma I” rendelet 6. cikke szerint irányadó jog alapján kell-e értékelni a valamely fogyasztó által állandó üzleti kapcsolat alapján valamely banknak egy pénzügyi termék vásárlására adott és a bank által teljesített megbízás jogkövetkezményeit, ha az említett rendelkezés alkalmazásának feltételei még nem álltak fenn az üzleti kapcsolat létrejöttékor, és a felek ebben az időpontban (átfogó jelleggel) megválasztották az alkalmazandó jogot a „Róma I” rendelet 3. cikke alapján.

2. A második kérdésről:

- 34 2.1. Ha a „Róma I” rendelet 6. cikke főszabály szerint alkalmazandó, felmerül az a további kérdés, hogy teljesülnek-e a „Róma I” rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontja szerinti kivétel feltételei. E rendelkezés szerint az

- említett rendelet 6. cikkének (1) és (2) bekezdése nem alkalmazandó „szolgáltatás nyújtására irányuló szerződések[re], ha a szolgáltatást a fogyasztó számára kizárólag a szokásos tartózkodási helye szerinti országtól eltérő országban nyújtják”. Egy értékpapíroknak az ügyfél javára történő vásárlására vonatkozó szerződést a „Róma I” rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontja értelmében vett szolgáltatás nyújtására irányuló szerződésnek kell tekinteni.
- 35 2.2. A Bíróság a Verein für Konsumenteninformation ítéletben (C-272/18, EU:C:2019:827) állást foglalt e rendelkezéssel kapcsolatban.
- 36 Az említett ügyben a vita tárgyát kültagi részesedéseknek egy külföldön székhellyel rendelkező, vagyonkezelőként eljáró vállalkozáson keresztül történő megszerzése képezte. A fogyasztók a befektetendő összegeket a lakóhelyük szerinti országban vezetett vagyonkezelői számlára fizették be, a vállalkozás jelentéseknek a fogyasztók lakóhelye szerinti országba történő megküldésével teljesítette a vagyonkezelési szerződésből eredő tájékoztatási kötelezettségét, és a kifizetéseket a fogyasztók lakóhelye szerinti országban vezetett számlákra utalták. A vállalkozás ezenkívül internetes oldallal rendelkezett az osztrák fogyasztók tájékoztatására, amelyen ez utóbbiak tájékozódhattak és szavazhattak.
- 37 A Bíróság véleménye szerint meg kellett vizsgálni, hogy magából a szerződés szerinti szolgáltatások „jellegéből” az következik-e, hogy e szolgáltatásokat összességükben csak a fogyasztó szokásos tartózkodási helye szerinti államon kívül lehet nyújtani (51. pont). Ha a szolgáltatásnyújtás ténylegesen nem abban az országban valósul meg, mint amelyben a fogyasztó „a szolgáltatás előnyeit élvezzi”, úgy kell tekinteni, hogy a szolgáltatásokat csak akkor nyújtják „kizárólag” a fogyasztó országán kívül, ha a fogyasztónak a lakóhelye szerinti államban semmilyen lehetősége nincs arra, hogy e szolgáltatások előnyeire hozzájusson, és e célból külföldre kell utaznia (52. pont). A konkrét esetben nem ez volt a helyzet (53. pont).
- 38 2.3. A jelen esetben a „kizárólag” Ausztriában megvalósuló szolgáltatásnyújtás ellen szól, hogy a felperes távközlő eszközök (telefon, e-mail) útján Olaszországból adhatta meg vásárlási megbízásait. Az alperes honlapja ezenkívül angol nyelven is a felperes rendelkezésére állt, minek körében e honlapon – e tekintetben nem vitatott előadása szerint – megtekinthette számláit; ezen túlmenően abból kell kiindulni, hogy a bank megbízásainak teljesítéséről is tájékoztatta a felperest.
- 39 A C-272/18. sz. ügyben hozott ítélet ennek ellenére nem feltétlenül ültethető át a jelen esetre. Az említett ítélet alapjául szolgáló ügyben ugyanis egy vagyonkezelési szerződést kellett értékelni, minek körében az alperes vagyonkezelőnek kétségtelenül olyan szolgáltatásokat kellett nyújtania, amelyek előnyeit a fogyasztó a szokásos tartózkodási helye szerinti országban élvezte (a befektetendő összegek ezen országban vezetett számlán történő átvétele, a társaságok döntéshozatalában való részvétel lehetővé tétele egy ezen országra szabott honlapon keresztül, a befektetések hozamának ezen országba történő

átutalása). A jelen esetben ezzel szemben lényegében (csak) egy folyószámlát és egy értékpapírszámlát nyitottak a bank országában, és a bank által az ügyfél megbízásából vásárolt pénzügyi termékeket ott írták jóvá. Kérdéses lehet tehát, hogy a felperes ténylegesen a saját országában – tehát Olaszországban – „élvezte-e e szolgáltatások előnyeit” (a C-272/18. sz. ügyben hozott ítélet, 52. pont). E tekintetben a távrolról történő megbízásadás lehetősége és a tájékoztatás adott esetben csupán olyan másodlagos elemeknek tekinthetők, amelyek nem zárják ki a „Róma I” rendelet 6. cikke (4) bekezdése a) pontjának alkalmazását.

- 40 2.4. Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) véleménye szerint kézenfekvő ugyan a jelen esetet ugyanúgy kezelni, mint azt, amelyet a Bíróságnak a C-272/18. sz. ügyben kellett értékelnie. Nem kizárt azonban az ezzel ellentétes álláspont. A kérdést előterjesztő bíróság ezért újból a „Róma I” rendelet 6. cikke (4) bekezdése a) pontjának értelmezését kéri a Bíróságtól. Ha ezen értelmezés alapján alkalmazni kell az említett rendelkezést, akkor az ügyet kizárólag az osztrák jog alapján kell értékelni.

3. A harmadik kérdésről:

- 41 3.1. Ha viszont az első kérdésre igenlő, a második kérdésre pedig nemleges választ kell adni, akkor a „Róma I” rendelet 6. cikkét kell alkalmazni. E rendelkezés (1) bekezdése szerint ez főszabály szerint azon ország jogának alkalmazásához vezet, ahol a fogyasztó szokásos tartózkodási helye található, a jelen esetben tehát az olasz jog alkalmazásához. Lehetőség van azonban jogválasztásra. A „Róma I” rendelet 6. cikkének (2) bekezdése szerint azonban ez nem eredményezheti azt, hogy a fogyasztót megfosztják a tartózkodási helye szerinti ország kögens joga által biztosított védelemtől.
- 42 3.2. A konkrét esetben felmerül tehát a kérdés, hogy továbbra is tiszteletben kell-e tartani a felek általi jogválasztást annak ellenére, hogy annak körében nem hivatkoztak a „Róma I” rendelet 6. cikkének (2) bekezdése szerinti jogkövetkezményekre a Verein für Konsumenteninformation ítélet (C-191/15, EU:C:2016:612) értelmében véve (fenti V.1.2. pont). Képviselhető lehet olyan álláspont, hogy bár a jogválasztás eredetileg aggálymentes volt, jelenleg azonban már úgy kell tekinteni azt a 93/13/EGK irányelv 3. cikkének (1) bekezdése alapján, hogy joggal való visszaélést valósít meg. Ebben az esetben a „Róma I” rendelet 6. cikkének (1) bekezdése alapján teljeskörűen az olasz jogot kell alkalmazni. Ha viszont nem állapítható meg a joggal való visszaélés, akkor a „Róma I” rendelet 6. cikkének (2) bekezdése szerinti jogválasztás miatt az osztrák jogot kell alkalmazni, minek körében azonban elsőbbséget élveznek az olasz jog kedvezőbb rendelkezései.
- 43 3.3. A kérdést előterjesztő bíróság ezért azon kérdés megválaszolását is kéri a Bíróságtól, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv

[omissis] 3. cikkének (1) bekezdése értelmében véve tisztességtelennek kell-e tekinteni az alkalmazandó jognak a „Róma I” rendelet 6. cikke alkalmazása feltételeinek teljesülését megelőző megválasztását e feltételek teljesülését követően, ha a jogválasztás körében nem hivatkoztak a „Róma I” rendelet 6. cikkének (2) bekezdése szerinti jogkövetkezményekre.

VI. Eljárásjogi megállapítások:

44 [omissis]

45 [omissis]

Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság)

Bécs, 2024. április 8.

[omissis]

MUNKADOKUMENTUM